

Deli Lajos, a Hőgyes Endre Gimnázium és Szakközépiskola matematika-fizika szakos tanára Rátz Tanár Úr Életműdíjat vehetett át. Ebből az alkalomból kereste fel a Szoboszlói Színes stábja, de nemcsak magáról a díjról kérdeztük, hanem pályájának alakulásáról is.

□

A matematika szeretete általános iskolás korában kezdődött. Annak idején a napköziben sakkoztak, fociztak, mert nem nagyon volt más lehetőség a falusi iskolában. Ekkor került a kezébe egy logika példatár, illetve a Gondolkodás iskolája rovat, az Élet és Tudományból. Ennek éveken át megoldója volt. Valószínű, itt dőlt el. A versenyeredmények miatt felvételi nélkül felvették a debreceni Fazekas Mihály Gimnázium speciális matematika tagozatára, ezt követően pedig a Debreceni Egyetem matematika-fizika szakán szerzett diplomát 1979-ben. Ettől kezdve a Hőgyes Endre Gimnázium és Szakközépiskola tanára.

Pályája kezdetekor több helyen is dolgozhatott volna. Szerencsésnek tartja magát, hogy a Hőgyest választotta, utólag is jó döntésnek ítéli. Fiatal tanárként olyan közösségbe került, *(Juhász Imre, a felesége; Szabóné Margitka, Szabó László, a Gyera házaspár, Gál Géza bácsi, Csizmadia Katalin, Kunné Lilla, Szűcs tanár úr –idézi gyorsan a neveket sorban)* ahol lehetőség volt fejlődni, és ahol bizalmat kapott.

A következő percekben kérem nézzék meg a díj átadásakor vetített kisfilmet, melyet beszerkesztettünk a Tanár Úrral készített riportunkba.

Szeretettel emlékszik vissza az első osztályára, melynek tanulói voltak például Balla Éva (ma HEG tanára), illetve Bali István (a HEG igazgató helyettese). Sok volt diákkal baráti kapcsolatot ápol, a nemrég érettségizettől negyvenévesig. A hatosztályos tagozatból több gyerekkel szorosabb a kapcsolat, hiszen ők általában kiemelkedően tehetségesek matematikából, velük gyakran készült versenyekre, több időt töltött. Volt olyan diákja, aki az országban kiírt összes matematika versenyt megnyerte, valamint a Nemzetközi Matematika Diákolimpián bronzérmes lett, nyilván egy ilyen gyerekkel közeli viszony alakul ki. Régi diákjai egyetemi tanárok Debrecenben, Budapesten, nagy szeretettel emlékszik rájuk. Volt olyan osztálya is, ahol matematikából gyengék voltak a gyerekek. Náluk másféle eredményt ért el; a befektetett energiából sok szeretetet kap vissza. Az első osztályában, ahol fizikát tanított, keményen végig kellett tanítania a fizikát, olyan emberek kerültek ki onnan, akik felelős beosztásban vannak.

21 éve vezeti a városi szakkört. A nagyobbik fia 5.osztályos volt, amikor rájött, ez hiányzik a városban. Úgy vélte, a tehetséges gyerekeknek kell egy külön fejlesztés, hiszen a tanórán a nagyon gyenge és a rendkívül tehetséges együtt tanul. A szakkörön nem kell jegyet adni, értékelni úgy, mint az iskolában. Az ide járó gyerekek önként jelentkeznek, érdeklődnek a matematika iránt. A játékos feladatokat nemcsak a kicsiknek, a nagyoknak is feladja, szívesesen veszik. A gyengébb matekos csoportoknak is feladja ezeket a feladatokat, ők is sikeresen megoldják, tehát lehetne tréningezni az agyunkat ilyen gyakorlatokkal, ha korán kisgyermekkorban elkezdenénk.

A tanár feladata a tehetség kiszűrése. Úgy véli, versenyszintű matematikát szorgalommal nem lehet művelni. A tantárgyi jeles még nem elég, bár szorgalommal is sokra lehet vinni. Rengeteg munka kell a gyerek és a tanár részéről egyaránt.

Szülei maximalisták voltak abban, amit csináltak, felesége munkavégzésére is ez a jellemző. Ilyen közegből indulva, illetve a mindennapokban ezt látva, természetes, hogy ő is ilyen –vallja Deli Lajos. A sikeres munkához ezen kívül kell még szerencse és jó diák!

A Rátz Tanár Úr Életműdíj 100 százalékban szakmai elismerés. Az országból 48 matematika tanárt javasoltak, a Bolyai Társulat által megbízott szakmai bizottság 6 főt választott, majd a 4 fős akadémiai bizottság kettőt jelölt meg a végén. A teraszon vette fel a telefont, amikor Kroó Norbert, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke hívta, és gratulált a díjhoz. A kedves tanítvány és kolléga Balla Éva, Bali István terjesztették fel és úgy állították össze az anyagot, hogy Deli tanár úr semmit nem vette észre. Több tanítvány egyéni ajánlást küldött be, amely majdnem annyira megható és fontos számára, mint maga a díj.

A felterjesztésről tudott a felesége, de titokban tartotta. A saját gyerekei is nagyon boldogok voltak, részt vettek a díj átadóján. A kisebbik fia azt mondta, jó érzés, amikor a két példaképe kezét fog: az édesapja és a Graphisoft elnöke.

Örült a diákok különböző megkereséseinek, sokan gratuláltak az iskolában és azon kívül is, személyesen, telefonon, iwiwen. Boldogsággal töltötte el, hogy diákjai, volt tanítványai vele együtt örültek, azt vallja: „Egy tanár a tanítványai által az, aki” .